

LIBRIS

We know
books

Cum să urcăm
Muntele
Fericirilor

Îndrumar duhovnicesc

Traducere din limba rusă
Gheorghică Ciocoi

EDITURA DE SUFLET
București

Cuprins

<i>Cuvânt înainte</i>	5
Tâlcuirea celor nouă Fericiri	9
Cuvinte despre Fericiri	55
Însemnătatea Fericirilor	59
Împlinind cuvintele Domnului din Predica de pe Munte.	63

Tâlcuirea celor nouă Fericiri

Tâlcuirea celei dintâi porunci a Fericirilor

„Feriți cei săraci cu duhul, că a lor este Împărăția cerurilor” (*Matei 5, 3*).

Aceste cuvinte trebuie înțelese după cum urmează: Oamenii săraci sunt cei care nu au nimic. De obicei, cerșetorii nu se sfiesc să ceară ajutor de la alții și să recunoască faptul că ei își primesc hrana și îmbrăcămintea în dar. Cei săraci cu duhul, spre deosebire de cerșetorii obișnuiți, își dau seama că nu au nimic al lor în viața duhovnicească (în suflet), întrucât și-au primit toată bogăția lor sufletească, inclusiv talanții și însușirile, de la Domnul Dumnezeu. Acești oameni nu se laudă cu nimic și nu se mândresc înaintea lui Dumnezeu și înaintea semenilor, ci arată smerenie, blândețe, bunătate și dragoste față de Dumnezeu și aproapele. Astfel de

oameni îi cer Domnului hrană duhovnicească, iar Dumnezeu îi hrănește cu darurile Duhului Sfânt. Aceste daruri sunt: „dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția” (*Galateni* 5, 22). Adică cei săraci cu duhul sunt acei oameni care „s-au rătăcit în gândurile lor” (*Romani* 1, 21), conștientizându-și păcătoșenia și neajunsurile și, renunțând la impulsurile lor egoiste și la mândrie, își dau seama că fără Dumnezeu ei nu valorează nimic și nu realizează nimic.

O astfel de sărăcie fericită Domnul o numește „duhovnicească”. Ea reprezintă o anumită stare a minții și a inimii omenești și se caracterizează prin faptul că omul „urmează inima sa învârtoșată” (*Jeremia* 23, 17) împotrivindu-se deschiderii sufletului înaintea lui Dumnezeu când acesta este liber de gândurile deșarte și de faptele rele. Doar un astfel de om care este în stare să trăiască cu Domnul în inima sa va putea să primească harul lui Dumnezeu și să devină fericit. Mântuitorul _Iisus Hristos Însuși a fost model al sărăciei duhovnicești. El nu era doar un cerșetor în adevăratul sens al cuvântului, căci nu avea nici o proprietate în afară de haine și „nu avea loc unde să-Și plece capul” (vezi *Matei* 8, 20), însă nu făcea ni-

mic de la Sine, împlinind voia Tatălui Său cel ceresc.

„Adevărat, adevărat zic vouă: Fiul nu poate să facă nimic de la Sine, dacă nu va vedea pe Tatăl făcând” (*Ioan 5, 19*). În timpul lui Hristos, conducătorii religioși ai poporului israelit se socoteau ca fiind oameni înzestrați cu nespuse daruri spirituale. Aceștia își mărgineau religiozitatea slujirii la îndeplinirea formală a ritualurilor ca să fie cinstiți pentru viața lor dreaptă, dar, în realitate, năzuiau către putere pământească, desfătare, bogăție și cinste, arătând multă aroganță și mândrie. Rugăciunea fariseului: „Dumnezeule, Îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni” (*Luca 18, 11*) arată în mod clar starea de spirit și cugetele unei întregi clase, demonstrând aroganța întâietății ei. Cu toate acestea, au existat și unii evrei ce se considerau nefericiți, ticăloși, orbi, săraci și goi duhovnicește. De asemenea, ei însetau după „harul mântuitor al lui Dumnezeu arătat tuturor oamenilor” (*Tit 2, 11*). Aceștia conștientizau nedesăvârșirea și păcătoșenia lor și cereau lui Dumnezeu, asemenea vameșului, în rugăciune: „Doamne, milostiv fii mie, păcătosului!” (vezi *Luca 18, 13*). Anume astfel de oameni, care se căiesc cu sinceritate de păcatele lor, realizează și prețuiesc aju-

LBPIS

We know
books

torul Mântuitorului Iisus Hristos și doresc să urmeze calea înfăptuirii binelui. Și Mântuitorul, vrând să schimbe greutatea păcatului în bogăția neprihănirii Sale, spune: „Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi” (*Matei 11, 28*).

Unor astfel de oameni Hristos le dăruiește o viață fericită. Fericirea, după învățăturile Mântuitorului, este Împărăția lui Dumnezeu. Pentru a fi fericit, trebuie să fii membru al Împărăției Sale, adică să trăiești cu Dumnezeu în sufletul tău, să Îi slujești Domnului, să trăiești după poruncile Lui și să faci fapte bune. Împărăția lui Dumnezeu începe de pe pământ și continuă în veșnicie. După învățăturile Mântuitorului Iisus Hristos, Împărăția cerurilor este Fericirea, Binele desăvârșit, Bunătatea, Frumusețea și Dragostea. Aceasta este Împărăția cea veșnică. Ea nu atârnă de cele întâmplătoare. Și nimeni nu o poate lua de la om. Anume această Împărăție cerească o vor moșteni cei săraci cu duhul, în numele cărora Sfântul Apostol Pavel a spus: „Ca niște întristați, dar pururea bucurându-ne; ca niște săraci” (*II Corinteni 6, 10*).

Bogăția lor duhovnicească deschide, prin pilda acestora, calea către Împărăția cerească. Astfel, prima poruncă a Fericiri-

LIBRIS | We know books

rilor vorbește despre oamenii care își dau seama de neajunsurile și păcătoșenia lor și se pocăiesc de acestea, conștientizând că nu vor înfăptui nimic fără ajutorul lui Dumnezeu. Astfel de oameni nu sunt mândri, egoiști, nu se laudă, ci devin blânzi și smeriți, adică săraci cu duhul. Pentru aceasta vor primi răsplată de la Dumnezeu, fiind fericiți și plini de bucurie. Prin urmare, cea dintâi poruncă a fericirii este condiția principală a vieții omenești. Se spune aici că creștinii ar trebui să renunțe la ispite și la bogăția pământească și în sărăcia duhului lor să-L urmeze pe Hristos, făcând binele, arătând smerenie și blândețe și slobozindu-se de păcat și de poftele cele trecătoare ale lumii, căci „dacă cineva iubește lumea, iubirea Tatălui nu este întru el. Pentru că tot ce este în lume, adică pofta trupului și pofta ochilor și trufia vieții, nu este de la Tatăl, ci este din lume. Și lumea trece și pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac” (I Ioan 2, 15-17).

Tâlcuirea celei de-a doua porunci a Fericirilor

„Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia” (Matei 5, 4).

LIBRIS

We know

books

Cei ce plâng sunt acei oameni obișnuiți care se pocăiesc sincer și se întristează din destul pentru păcatul lor. Se știe că, dacă omul suferă și plânge din cauza mândriei, patimilor și iubirii de sine, atunci o astfel de suferință aduce chin sufletesc, fiind nefolositoare. Dar dacă cineva îndură suferința ca pe o încercare trimisă de Dumnezeu, atunci lacrimile lui îi curăță sufletul, și după suferință Domnul îi va trimite, cu siguranță, bucurie și mângâiere. Însă dacă un astfel de om refuză pocăința și suferința în numele Domnului și nu își plânge păcatele, ci este gata doar să se bucure și să se veselească, atunci el nu primește de la Hristos sprijin și ocrotire în viața sa și nu intră în Împărăția lui Dumnezeu. Despre astfel de oameni Domnul a spus: „Vai vouă celor ce astăzi râdeți, că veți plânge și vă veți tângui!” (*Luca* 6, 25). Prin urmare, prin plâns, Hristos a făcut referire la oamenii care se întristează cu adevărat pentru păcatele lor și Îi cer iertare cu lacrimi lui Dumnezeu. Acestora Domnul le spune: „Voi schimba întristarea lor în veselie și-i voi mângâia după întristarea lor și-i voi bucura” (*Ieremia* 31, 13).

Cel care a devenit sărac cu duhul, adică cel care a dat la o parte dorințele sufletești și fizice, nu poate decât să plângă starea

LDIS | We know
books

păcătoasă a omului căzut. Un astfel de om este îngrozit și plânge starea lumii căzute, dar și lipsa lui Dumnezeu și prinderea în propria mândrie și deșertăciune. Un astfel de om plânge, plin de compasiune, pentru lumea ce zace în păcat, pentru oame-
nii pierduți, așa cum și Domnul a plâns Ierusalimul. Astfel de oameni sunt fericiți și binecuvântați, căci plâng împreună cu Hristos, plini de compătimire față de lumea păcătoasă. Mâhnirea plină de binecuvântare pentru cei păcătoși și lacrimile compasiunii față de aceștia sunt parte integrantă a sporirii duhovnicești a omului și a viețuirii sale morale. Dar această întristare nu este adumbrită de întuneric și de deznădejde, ci pătrunsă de lumina nădejzii și a credinței că Hristos îi va ajuta pe oameni să scape de păcate și le va aduce mângâiere. „Părintele îndurărilor și Dumnezeu al toată mângâierea... ne mângâie pe noi în tot necazul nostru, ca să putem să mângâiem și noi pe cei care se află în tot necazul, prin mângâierea cu care noi înșine suntem mângâiați de Dumnezeu” (*II Corinteni* 1, 3-4).

Conform învățaturii Mântuitorului Iisus Hristos, atunci când un om își plânge sincer păcatele, starea lui vorbește despre o pocăință sinceră și arată faptul că omul se străduiește pentru mântuirea su-

fletului său. Sfântul Apostol Pavel spune: „Acum mă bucur, nu pentru că v-ați întristat, ci pentru că v-ați întristat spre pocăință. Căci v-ați întristat după Dumnezeu, ca să nu fiți întru nimic păgubiți de către noi. Căci întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăință spre mântuire, fără părere de rău; iar întristarea lumii aduce moarte” (*II Corinteni 7, 9-10*).

Sfântul Ioan Scărarul, care a trăit în veacul al VII-lea, urmând sfatul Sfântului Apostol Pavel, a scris: „Plângerea după Dumnezeu este tânguirea sufletului, acea așezare plină de durere a inimii care caută cele după care jinduiește cu adevărat... Plângerea este un ac de aur care desfăce sufletul de toată dragostea și atârnarea pământească... Cu silire ține-te de fericita întristare cea plină de bucurie a sfintei umilințe și nu înceta să te îndeletnicești cu această lucrare până nu vei fi deasupra a tot ceea ce este pământesc și te vei arăta curat lui Hristos.”

Iisus Hristos este gata să ajute fiecărui om îndurerat. Inima Lui este mereu deschisă la suferințele noastre, la griji-le și suferințele noastre. Domnul acordă o mare atenție celor ce plâng și suferă, trimițându-le ajutorul și mângâierea Sa, înmuindu-le inimile și mântuindu-le sufletele. „Că precum prisosesc pătimirile

lui Hristos întru noi, așa prisosește prin Hristos și mângâierea noastră” (*II Corinteni* 1, 5).

Tâlcuirea celei de-a treia porunci a Fericirilor

„Feriți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul” (*Matei* 5, 5).

Poruncile Fericirilor din Predica de pe Munte merg într-o anume rânduială, scoțând în evidență calitățile duhovnicești ale oamenilor. Conform învățăturilor Mântuitorului Iisus Hristos, omul care este în stare să se pocăiască de păcate și își conștientizează lipsurile, care a plâns sincer și s-a întristat pentru păcat împreună cu Hristos și a îndurat cu vrednicie chinul suferinței, este gata să învețe blândețea de la dumnezeiescul Învățător. După cum putem vedea, astfel de însușiri ale sufletului omenesc (indicate în primele două Fericiri), cum ar fi însușirea pocăinței și lacrimile sincere pentru păcat, sunt strâns legate de însușirea caracterului blândeții, despre care se vorbește în cea de-a treia poruncă a Fericirilor. Blânzi se numesc acei oameni care cu răbdare și smerenie îndură necazurile, durerea și suferința, nesupărându-se pe cei vinovați și necârtind

împotriva lui Dumnezeu. Oamenii blânzi sunt lipsiți de egoism, mândrie, aroganță și invidie, necuprinși de laude, îngâmfare și slavă deșartă. Ei nu caută o poziție mai bună ori un loc mai înalt în societate, nu caută să aibă stăpânire asupra altor oameni, nu tânjesc după slavă și bogăție, căci locul cel mai bun și cel mai înalt pentru ei nu sunt bunătățile cele pământești trecătoare și plăcerile închipuite, ci de a fi cu Hristos, asemănându-se Lui.

„Prin Lege, am murit față de Lege, ca să trăiesc lui Dumnezeu. M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine. Și viața de acum, în trup, o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu, Care m-a iubit și S-a dat pe Sine Însuși pentru mine” (*Galateni* 2, 19-20).

„Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre” (*Matei* 11, 29).

Acest lucru este arătat și de cele înfăptuite de Hristos. Când S-a confruntat cu nedreptatea, întotdeauna a răspuns cu bine la rău. Însuși Mântuitorul Iisus Hristos „S-a deșertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, și la înfățișare aflându-Se ca un om” (*Filipeni* 2, 7) pentru a sluji oamenilor. În fap-